

ظرفیت مهم رسانه در نهادینه کردن وحدت اسلامی

حجت الاسلام روستایی پژوهشگر ادیان و مذاهب گفت: رسانه ظرفیت مهمی در بحث فرهنگ‌سازی و نهادینه کردن وحدت دارد و می‌تواند در ایجاد و تقویت اتحاد مسلمین نقش بسزایی ایفا کند.

حجت الاسلام روستایی پژوهشگر ادیان و مذاهب گفت: رسانه ظرفیت مهمی در بحث فرهنگ‌سازی و نهادینه کردن وحدت دارد و می‌تواند در ایجاد و تقویت اتحاد مسلمین نقش بسزایی ایفا کند.

حجت الاسلام اکبر روستایی پژوهشگر ادیان و مذاهب در گفتگو با خبرنگار مهر، سه عامل رسانه، گفتگوهای علمی و حمایت از مسائل مشترک را در نهادینه ساختن وحدت میان مذاهب مختلف مسلمانان مؤثر دانست و بهترین روش در بحث ایجاد وحدت را تبیین صحیح و گفتگوی علمی بیان کرد.

وی در مورد اجرایی شدن بحث وحدت به عنوان یک اصل و پایه مجامع اسلامی گفت: قبل از اجرایی کردن وحدت باید میانی وحدت کاملاً مشخص شود. در جامعه افراد و طیف‌های مختلفی وجود دارند؛ برخی افراد جامعه از طیف نخبگان هستند و در دانشگاه و حوزه مشغول فعالیت هستند، برخی نخبگان سیاسی بوده و بسیاری طیف‌های دیگر که در حوزه‌های دیگر در جامعه فعالیت می‌کنند. بنابراین لازم است میانی قرآنی و روایی وحدت برای همه طیف‌های جامعه مشخص و تبیین شود.

ظرفیت مهم رسانه در نهادینه کردن وحدت اسلامی

پژوهشگر ادیان و مذاهب ادامه داد: از طرف دیگر میانی وحدت از دیدگاه بزرگان دین مانند حضرت امام خمینی (ره)، مقام معظم رهبری، شهید مطهری، علامه مصباح یزدی و سایر علما باید برای جامعه بیان شود. وقتی که جامعه به لحاظ علمی اغنا و مسئله برای آن کاملاً روشن شود و حد و مرز وحدت مشخص شود می‌توان به عملی شدن وحدت امیدوار شد. اما اگر اینگونه نشد و حد و مرز وحدت مشخص نشد به طور طبیعی جامعه دچار افراط و تفریط می‌شود. برخی ممکن است وحدت را گذشتن از ارزش‌ها و عقاید تلقی کرده و در مقابل آن موضع‌گیری کنند و به وحدت عمل نکنند و برخی ممکن است آنقدر در بحث وحدت عمیق شوند که از ارزش‌ها بگذرند و دچار افراط در عمل به وحدت شوند. اما اگر میانی کاملاً مشخص شود اجرایی شدن وحدت به معنای حقیقی آن در جامعه میسر می‌شود.

روستایی افزود: این مسئله باید از هر دو طرف صورت بگیرد. وحدت با هر گروه و مذهبی که مدنظر باشد باید از جانب هر دو طرف به آن عمل شود. در اتحاد بین شیعه و سنی علمای هر دو مذهب باید به بیان میانی وحدت بپردازند. نکته کلیدی در امر وحدت و دچار نشدن به افراط و تفریط در این عرصه این است که مشخص شود معیار وحدت، وحدت بر حق است نه وحدت بر باطل؛ اگر وحدت حول محور حق باشد افراط و تفریط اتفاق نخواهد افتاد.

وی در پاسخ به این پرسش که چه روش یا روش‌هایی را برای فرهنگ‌سازی عمومی در موضوع وحدت پیشنهاد می‌دهید؟ عنوان کرد: در بحث فرهنگ‌سازی و نهادینه کردن وحدت رسانه ظرفیت مهمی است و نقش بسزایی دارد. گاهی اوقات همایش‌هایی در این خصوص برگزار می‌شود و هم‌اندیشی‌هایی بین علمای اهل سنت، شیعه و برخی فرق و ادیان دیگر صورت می‌گیرد. اگر این جلسات و همایش‌ها هدفمند باشد ما را به هدف نزدیک می‌کند. مقام معظم رهبری می‌فرمایند: مناظره و گفتگوهای علمی سبب وحدت می‌شود. علت این است که وقتی افراد دور یک میز به گفتگوی علمی می‌نشینند به طور طبیعی فاصله‌ها کمتر شده و حرف‌ها را بهتر می‌فهمند. وقتی حرف‌ها را بهتر فهمیدند هم‌گرایی و وحدت نیز بیشتر خواهد شد. بنابراین در زمینه تبلیغ اصل وحدت رسانه می‌تواند نقش آفرینی کند و در حوزه فرهنگ‌سازی وحدت گفتگوها و نشست‌های علمی اثرگذار خواهند بود.

علمای شیعه و سنی جلسات هم‌اندیشی و گفتگو داشته باشند

پژوهشگر ادیان و مذاهب ادامه داد: علاوه بر تبلیغ رسانه‌ای و برگزاری گفتگوهای علمی، اقدامات عملیاتی دیگری نیز می‌تواند در این حوزه انجام داد؛ حمایت از مسائل مشترک یکی از این اقدامات است. به عنوان مثال بسیاری از علمای اهل سنت هستند که در عرصه نقد وهابیت فعالیت می‌کنند و آثار و تالیفات در قالب کتاب و مقاله تولید می‌کنند اما ممکن است مورد حمایت چندانی قرار نگیرند. حمایت از علمای اهل سنت در این مسئله مشترک که نقد وهابیت و مبارزه با دشمن مشترک است و متقابلاً حمایت اهل سنت در کشورهای دیگر از این قبیل آثار شیعیان، می‌تواند به برقراری هر چه بیشتر وحدت میان اهل سنت و

شیعیان کمک کند. بنابراین می توان سه عامل رسانه، گفتگوهای علمی و حمایت از مسائل مشترک را در نهادینه ساختن وحدت میان مذاهب مختلف مسلمانان مؤثر دانست.

روستایی با تاکید بر اینکه تصور درست شیعه و سنی باید تبیین شود، گفت: یکی از راهکارهای ایجاد تصور درست و خوب شیعه و سنی از یکدیگر، هم اندیشی و گفتگو است. هر چه گفتگو و تبیین بین مذاهب بیشتر شود، تصورات نیز بهتر خواهد شد. به عنوان مثال گاهی اوقات اهل سنت ادعا می کنند که شیعه ما را تکفیر کرده است یا شیعه چنین ادعایی می کند. این تصور و ادعا به این خاطر شکل گرفته است که تصویر درستی از مبانی طرفین نشده است. اگر این مسئله تبیین شود که آن روایتی که در منابع شیعه یا منابع اهل سنت ناظر بر کفر است منظور کفر کلامی است نه کفر فقهی، دیدگاه ها تغییر خواهد کرد و نگاه دو طرف به هم نگاهی مثبت خواهد شد. اما اگر بررسی و تبیین صورت نگیرد فرد سنی مذهب گمان می کند شیعه او را کافر و نجس می داند و فرد شیعه هم همین فکر را درباره اهل تسنن می کند و در نهایت این نوع تفکر ایجاد اختلاف و فاصله می کند.

بهترین روش برخورد با تفرقه انگیزان در بحث وحدت

وی افزود: اگر گفتگوهای علمی صورت بگیرد و مذاهب مختلف حرف های هم را بشنوند چه بسا در بسیاری از موارد به هم نزدیک شوند و حتی گاهی حرف طرف مقابل را بپذیرند. بنابراین به نظر می رسد تبیین، گفتگوهای علمی و مناظرات می تواند تصویر درستی از شیعه و سنی نسبت به یکدیگر ایجاد کند.

پژوهشگر ادیان و مذاهب در پاسخ به این پرسش که بهترین روش برخورد با تفرقه انگیزان در بحث وحدت چگونه باید باشد گفت: اگر مبانی وحدت به درستی تبیین نشود، افراط و تفریط در جامعه رخ می دهد. به این معنا که گاهی بعضی افراد به اسم وحدت از عقاید خود می گذرند و بعضی به اسم وحدت توهین می کنند، هر دوی این حالات نادرست است. بهترین روش در بحث وحدت تبیین صحیح است. باید با کسانی که تفرقه افکنی می کنند برخورد کرد، البته برخورد به معنای مقابله سخت و چکششی نیست بلکه منظور از برخورد گفتگوی علمی و توجیه افراد است و این کار را می توان با بهره گیری از ظرفیت رسانه و برگزاری نشست های علمی انجام داد. متأسفانه در رسانه ملی بیشتر به بیان کلیات پرداخته می شود و مبانی تبیین نمی شود و این موضوع باعث ایجاد مشکلات زیادی می شود، اما اگر مبانی وحدت به درستی تبیین شده و جلسات توجیهی برگزار شود، آسیب های کمتری متوجه اتحاد و همدلی جامعه می شود.

وی افزود: به عنوان مثال یکی از آسیب هایی که در حوزه وحدت وجود دارد این است که گاهی اوقات در بعضی هیأت های مذهبی شعارهایی داده می شود که خلاف فتاوی تمام مراجع تقلید است و متأسفانه برخوردی با آن صورت نمی گیرد. در این موارد نهادهای تبلیغی کشور مانند سازمان تبلیغات اسلامی باید نقش مؤثری ایفا کنند اما این اتفاق نمیفتد. در حالی که سازمان تبلیغات اسلامی و سایر نهادهای تبلیغی باید وارد عمل شده و هیأت ها و افراد را توجیه کنند. اگر مداح یا سخنرانی نکته ای نابجا گفت به او تذکر بدهند. لزومی ندارد بگیر و ببندی اتفاق بیفتد، امر به معروف اثرگذار است و می تواند مسئله را حل کند. در طرف مقابل گاهی در بین جامعه اهل سنت افرادی بودند و هستند که به مدافعان حرم و عقاید شیعه توهین می کردند حتی در کتب خود آوردند که برخی عقاید شیعه شائبه کفر دارد، اگر قرار است تذکر و توجیهی صورت بگیرد باید برای هر دو طرف باشد، در این صورت بسیاری از مسائل به راحتی حل خواهد شد.